

PM 2008:121 RVII (Dnr 326-296/2008)

Funktionshinderombudsmannens årsrapport 2007

Borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande

1. Anmälan av funktionshinderombudsmannens årsrapport avseende verksamheten 2007 godkänns med vad som anförs i promemorian, *bilaga*.
2. Årsrapporten överlämnas till stadens nämnder och styrelser för kännedom.

Föredragande borgarrådet Ulf Kristersson anför följande.

Ärendet

Stockholms stads kommunfullmäktige beslutade år 2000 att inrätta en funktionshinderombudsman (FO). Kommunstyrelsen fastställde år 2001 en instruktion för FO:s verksamhet och tjänsten tillsattes år 2002.

FO skall årligen avge en rapport till kommunstyrelsen. Denna rapport skall enligt instruktionen innehålla 1) redovisning av årets verksamhet, 2) belysning av brister och 3) redogörelse för förbättringsarbetet.

FO ska agera inom fyra huvudområden; omvärldsbevakning, uppföljning, samarbete/samverkan samt därutöver vara ett forum för människor med funktionsnedsättningar, deras anhöriga och organisationer. FO agerar inte som ombud eller företrädare för enskilda och överprövar inte ansvariga nämnders beslut.

Efter att FO till och med 2006 varit organisatoriskt placerad under stadsledningskontorets välfärds- och utbildningsavdelning flyttades verksamheten från och med den 1 januari 2007 över till socialtjänstnämnden. För funktionshinderombudsmannens kostnader tillfördes nämnden 1 mnkr i budget för 2007.

Uppdraget till FO har varit att fungera som en kunskapsresurs för stadens alla förvaltningar och bolag samt vara rådgivande och följa upp efterlevnaden av lagar, policy och riktlinjer samt föreslå förbättringsåtgärder.

Den årsrapport som behandlas i denna PM redogör för FO:s arbete under år 2007 och följer upp stadens arbete utifrån funktionshinderaspekter. Stadens handikappolitiska inriktningsmål anges i Stockholms stads handikappolitiska program.

Målen utgår ifrån den gällande lagstiftningen och följer den nationella handlingsplanens handikappolitiska mål. Målet att bli världens mest tillgängliga huvudstad år 2010, då i princip alla brister i fråga om tillgänglighet ska vara åtgärdade, förutsätter tydliga prioriteringar och medveten planering inför 2010.

Rapporten följer upp kommunfullmäktiges uppdrag i budgeten för år 2007. Rapportens förbättringsförslag fokuserar särskilt på stadens tillgänglighetsarbete samt kvaliteten inom verksamhetsområdet stöd och service till personer med funktionsnedsättningar.

Beredning

Kommunstyrelsens handikappråd har behandlat rapporten och inkommit med ett yttrande.

Kommunstyrelsens handikappråd godkände rapporten och anser att rapporten på ett bra och tydligt sätt speglar dagsläget när det gäller arbetet med att nå de handikappolitiska målen i stadens olika förvaltningar och bolag.

Mina synpunkter

Ett samhälles förmåga och vilja att möta funktionshindrades behov avgör i vilken omfattning den enskilde individen ges möjlighet att leva sitt liv utifrån sina egna förutsättningar och önskemål. Därför måste det ses som en prioriterad uppgift för staden att, så långt det går, säkerställa att personer med funktionsnedsättningar ges samma rättigheter och möjligheter som alla andra när det gäller integritet, självbestämmande och delaktighet.

FO:s årliga rapporter utgör ett mycket bra och viktigt underlag för stadens samlade arbete med funktionshindersfrågor. Att allt fler av stadens förvaltningar och bolag anlitar FO som rådgivare och informatör i frågor med funktionshindersaspekter indikerar att vi är på rätt väg. I takt med att stadens styrelser och nämnder blir allt bättre på att använda det handikappolitiska programmet i verksamhetsplaneringen kommer detta att innebära ytterligare stora förbättringar. Under året inleds exempelvis projektet Spindeln i fritidsnätet inom idrottsförvaltningen med uppdraget att samordna all information om stadens kultur-, idrotts- och fritidsverksamhet för barn och ungdomar med funktionsnedsättning. Målet är att all fritidsverksamhet i staden ska vara tillgänglig för alla barn och ungdomar.

Vi har kommit en bra bit på väg men en hel del återstår att göra och det är därför viktigt att vi inte nöjer oss utan genom tydligare prioriteringar och medveten planering ökar tempot.

Jag delar synpunkterna från kommunstyrelsens handikappråd att det krävs ett systematiskt arbete för att nå uppställda mål och att staden därför bör se över på vilket sätt de handikappolitiska målen skulle kunna arbetas in i stadens styrsystem. Det är också viktigt att handikapprådets synpunkter och erfarenheter finns med som underlag när indikatorer för kvalitetsarbetet utformas.

Mot bakgrund av detta bör alla nämnder och styrelser i Stockholms stad med rapporten som utgångspunkt utvärdera sitt eget arbete gällande funktionshindersfrågor under 2007, samt använda dragna slutsatser och lärdomar i det löpande arbetet framöver.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande

1. Anmälan av funktionshinderombudsmannens årsrapport avseende verksamheten 2007 godkänns med vad som anförs i promemorian, *bilaga*.

2. Årsrapporten överlämnas till stadens nämnder och styrelser för kännedom.

Stockholm den 15 maj 2008

ULF KRISTERSSON

Bilaga

Funktionshindersombudsmannens årsrapport till kommunstyrelsen – avser verksamhetsåret 2007

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Roger Mogert* (s), *Yvonne Ruwaida* (mp) och *Ann-Margarethe Livh* (v) enligt följande.

Vi föreslår borgarrådsberedningen föreslå kommunstyrelsen besluta att

1. Anmälan av Funktionshindersombudsmannens årsrapport godkänns.
2. Årsrapporten överlämnas till stadens nämnder och styrelser för beaktande i samverkan med de lokala handikappråden.
3. Stadsledningskontoret får i uppdrag att i samverkan med berörda nämnder, styrelser samt handikappråd snarast ta fram en åtgärdsplan inom de stadsövergripande förbättringsområden som redovisas i årsrapporten.
4. Stadsledningskontoret får i uppdrag att utreda möjligheterna att tillsätta en samordnare för att samordna och följa upp det övergripande tillgänglighetsarbetet.
5. Därutöver vill vi framföra följande

Målet om att Stockholms stad ska bli världens mest tillgängliga huvudstad år 2010 ekar allt mer tomt sedan den borgerliga majoriteten kom till makten. Beslut och insatser för nödvändig utveckling av tillgänglighetsarbetet brister, vilket bekräftas av Funktionshindersombudsmannens årsrapport. Till exempel skriver ombudsmannen att ”Budget för år 2007 saknar ett ställningstagande till hur arbetet med att uppfylla stadens tillgänglighetsmål ska läggas upp under de kommande åren.”

Kritiken kommer således inte bara från oss i oppositionen, utan framförallt ifrån en av staden tillsatt ombudsman som har till uppgift att granska funktionshindersfrågorna. Nu hoppas och förväntar vi oss att majoriteten tar åt sig av kritiken, och inte slår bort den som den borgerliga majoriteten har för vana att göra med kritik från oppositionen. Socialborgarrådet skriver om vikten att öka tempot i arbetet. Det gjorde han även när 2006 års rapport behandlades av kommunstyrelsen föregående år. Nu räcker det inte med ord längre.

Dessutom är kommunstyrelsens handikappråd oroade över att den borgerliga majoriteten i staden inte tycks lyssna på dem och att rådets kunskap och kompetens inte tas på allvar. De saknar ett närmare samarbete med den borgerliga majoriteten och har vid flera tillfällen påpekat att en tillgänglighetssamordnare bör tillsättas inom staden. Inom staden finns ett flertal handikapporganisationer som arbetar för att profilera och synliggöra olika funktionsnedsättningar. Handikapprådet anser därför att det är angeläget att det finns en samordnare som bevakar tillgänglighetsarbetet och som har den övergripande tillsynen av hur tillgänglighetsarbetet bedrivs. Vi anser att stadsledningskontoret ska få i uppdrag att utreda om staden bör tillsätta en samordnare för att samordna arbetet med att Stockholms stad ska bli världens mest tillgängliga huvudstad år 2010.

Andra förbättringsområden som kräver snabba åtgärder och som direkt rör levnadsvillkoren för personer med funktionsnedsättningar är behovet av arbetsmarknadsåtgärder och de stora brister som finns i samverkan inom myndighetsutövning internt och externt. Personer med både psykisk funktionsnedsättning och missbruksproblem ramlar exempelvis mellan stolarna, eftersom verksamheterna tvistar om ansvar och betalning.

De viktiga handikappolitiska uppdragen i 2006 års budget har ännu inte lett till politiska beslut, trots att stadsledningskontoret sedan länge har tagit fram ett tjänsteutlåtande inför framtida tillgänglighetsarbete och gett förslag på hur kriteriearbetet bör utformas.

Trots flera interpellationer i kommunfullmäktige har det inte framkommit några tydliga svar på varför den högerledda majoriteten inte skriver fram de nödvändiga ärenden som behövs för att få fart på tillgänglighetsarbetet. Om staden exempelvis beslutar att arbeta efter de åtta statliga indikatorer/kriterier som tas upp i funktionshindersmannens årsrapport skulle tillgänglighetsarbetet breddas betydligt och ambitionsnivån höjas flera steg.

Kommunstyrelsen måste därför före sommaren få möjlighet att besluta om följande uppdrag:

- Utvärdera tillgänglighetsprojektet
- Se över behovet av uppföljning och kvalitetssäkring av stadens övriga tillgänglighetsarbete.
- Ta fram mätbara kriterier för målet om världens mest tillgängliga huvudstad
- Ta fram en planering för stadens arbete med att eliminera enkelt avhjälpta hinder i publika lokaler och på offentliga platser fram till 2010.

Kommunstyrelsen

Reservation anfördes av *Carin Jämtin*, *Malte Sigemalm*, *Abdo Goriya* och *Kersti Py Börjeson* (alla s), *Stefan Nilsson* (mp) och *Ann-Margarethe Livh* (v) med hänvisning till reservationen av (s), (mp) och (v) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

Stockholms stads kommunfullmäktige beslutade år 2000 att inrätta en funktionshinderombudsman (FO). Kommunstyrelsen (KS) fastställde år 2001 en instruktion för FO:s verksamhet och tjänsten tillsattes år 2002.

FO skall årligen avge en rapport till kommunstyrelsen. Denna rapport skall enligt instruktionen innehålla 1) redovisning av årets verksamhet, 2) belysning av brister samt 3) redogörelse för förbättringsarbetet.

FO ska agera inom fyra huvudområden; omvärldsbevakning, uppföljning, samarbete/samverkan samt därutöver vara ett forum för människor med funktionsnedsättningar, deras anhöriga och organisationer. FO agerar inte som ombud eller företrädare för enskilda och överprövar inte ansvariga nämnders beslut.

Efter att FO till och med 2006 varit organisatoriskt placerad under stadsledningskontorets Valfärd och utbildningsavdelning flyttades verksamheten från och med den 1 januari 2007 över till Socialtjänstnämnden. För funktionshinderombudsmannens kostnader överfördes tillfördes nämnden 1 mnkr i budget för 2007.

Uppdraget till FO har varit att fungera som en kunskapsresurs för stadens alla förvaltningar och bolag samt vara rådgivande och följa upp efterlevnaden av lagar, policy och riktlinjer samt föreslå förbättringsåtgärder.

Den årsrapport som föreläggs här redogör för FO:s arbete under år 2007 och följer upp stadens arbete utifrån funktionshinderaspekter. Stadens handikappolitiska inriktningsmål anges i Stockholms stads handikappolitiska program.

Målen utgår ifrån den gällande lagstiftningen och följer den nationella handlingsplanens handikappolitiska mål. Målet att bli världens mest tillgängliga huvudstad år 2010, då i princip alla brister i fråga om tillgänglighet ska vara åtgärdade, förutsätter tydliga prioriteringar och medveten planering inför 2010.

Denna årsrapport följer upp kommunfullmäktiges uppdrag i budgeten för år 2007. Rapportens förbättringsförslag fokuserar särskilt på stadens tillgänglighetsarbete samt kvaliteten inom verksamhetsområdet stöd och service till personer med funktionsnedsättningar.

BEREDNING

Kommunstyrelsens handikappråd har behandlat rapporten och inkommit med ett yttrande.

Kommunstyrelsens handikappråd

Kommunstyrelsens handikappråd beslutade vid sitt sammanträde den 10 mars 2008 att godkänna rapporten och att lämna följande yttrande.

Rapporten speglar på ett bra och tydligt sätt dagsläget när det gäller arbetet med att nå de handikappolitiska målen i stadens olika förvaltningar och bolag. Vi tycker det är bra att det i rapporten pekats ut sådant som måste åtgärdas och att det hela tiden hänvisas till de utfästelser som har gjorts i verksamhetsplan och budget.

Det förhållandet att de handikappolitiska målen inte är inarbetade i stadens styrsystem är någon som FO kritiserar. Samma kritik har kommunstyrelsens handikappråd och staden revisorer framfört. Vi instämmer därför helt och fullt med FO:s syn-

punkt och förväntar oss att det sker en ändring inför 2009 års verksamhetsplan och budget. Vi anser också att vårt råd måste få spela en aktiv roll när det gäller att formulera lämpliga indikatorer. FOs årliga rapporter ger värdefulla informationer. Vi förutsätter att de beaktas i det fortsatta arbetet och att redovisade brister rättas till. Det krävs ett systematiskt arbete mot de uppställda målen om Stockholm om två år med stolthet ska kunna visa upp sig som världens mest tillgängliga huvudstad.